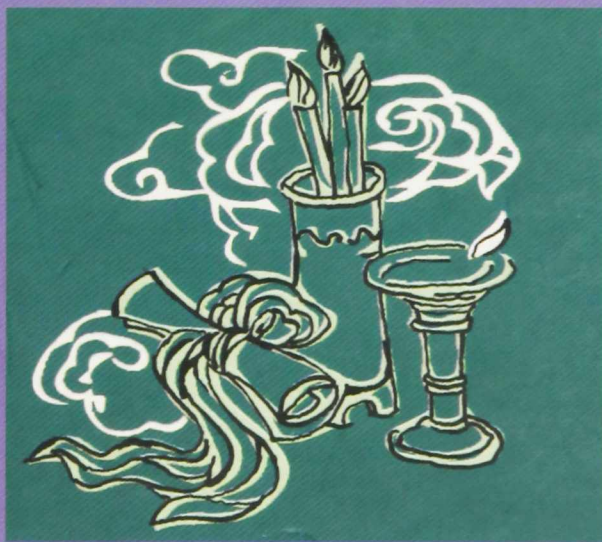

Phan Bội Châu

VỀ TÁC GIA VÀ TÁC PHẨM

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

PHAN BỘI CHÂU
VỀ TÁC GIA VÀ TÁC PHẨM

PHAN BỘI CHÂU

VỀ TÁC GIA VÀ TÁC PHẨM

CHƯƠNG THÂU – TRẦN NGỌC VƯƠNG

Giới thiệu và tuyển chọn

(Tái bản lần thứ hai)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục

809-2007/CXB/14-1789/GD

Mã số : 8V427T7-NĐN

PHAN BỘI CHÂU
(1867 - 1940)

LỜI NÓI ĐẦU

Phan Bội Châu là nhà yêu nước kiệt xuất; là nhà văn, nhà thơ lớn của dân tộc những năm đầu thế kỷ XX. Nghiên cứu sự nghiệp cách mạng, trong đó có hoạt động văn học, của Phan Bội Châu là nhiệm vụ rất cần thiết và không hề đơn giản.

*Cuốn **Phan Bội Châu – về tác gia và tác phẩm** nhằm góp phần nghiên cứu một lĩnh vực hoạt động không kém phần quan trọng của Phan Bội Châu – sáng tác văn thơ yêu nước.*

Cuốn sách gồm các phần, mục sau:

Mở đầu là lời giới thiệu và tiểu sử tác giả:

*Bài chuyên luận **Phan Bội Châu trong đời sống tinh thần dân tộc Việt Nam thế kỷ XX** giới thiệu khái quát tình hình nghiên cứu về Phan Bội Châu, những thành tựu và thiếu sót cần khắc phục trong việc nghiên cứu toàn bộ hoạt động của nhà ái quốc.*

*Phần một – **Người khổng lồ trong thế giới bẽ bộn** tập hợp các bài viết về toàn bộ hoạt động nói chung của nhà yêu nước vĩ đại Phan Bội Châu.*

*Phần hai – "**Phan Bội Châu, câu thơ dậy sóng**" giới thiệu các bài phân tích đánh giá sự nghiệp sáng tác văn học của Phan Bội Châu. Ngoài các bài giới thiệu chung về hoạt động văn học còn có những bài phân tích các tác phẩm cụ thể, đặc biệt là những sáng tác được học trong nhà trường.*

*Phần ba – **Những dấu ấn không mờ** giới thiệu những hồi ức về Phan Bội Châu của những nhà hoạt động cách mạng, nhà trí thức ở trong và ngoài nước.*

Cuối sách là Thư mục nghiên cứu về Phan Bội Châu.

Nhà xuất bản mong nhận được các ý kiến góp ý nhận xét rộng rãi để cuốn sách được hoàn thiện hơn.

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

LỜI GIỚI THIỆU

Trước mắt chúng ta là bộ tư liệu văn học khá đồ sộ về các tác gia tiêu biểu của lịch sử văn học Việt Nam. Trong lịch sử phát triển của văn hoá dân tộc, so với nhiều ngành nghệ thuật khác, văn học là nhân tố trội và có một vị trí quan trọng. Theo dòng lịch sử, tác phẩm văn chương luôn chịu sự thử thách, chọn lọc khắc nghiệt của thời gian và nhiều tác phẩm rơi vào lãng quên. Dường như ngược với quy luật ấy, những tác giả và tác phẩm tiêu biểu lại không ngừng được luận bàn qua các thời kỳ lịch sử. Cuộc đời và tác phẩm của họ mang nhiều tâm tư sâu sắc, quy tụ được nhiều vấn đề xã hội và có thể dự báo một điều gì cho mai hậu. Sinh thời Nguyễn Du băn khoăn :

*Bất tri tam bách dư niên hậu,
Thiên hạ hà nhân khấp Tố Như*

(Ba trăm năm lẻ nữa ta đâu biết,
Thiên hạ ai người khóc Tố Như ?)

Thế hệ kế tiếp ông, những kẻ hậu sinh thiết tha muốn hiểu và đã một phần hiểu ông. Từ ý kiến tâm huyết của Ngô Đức Kế, đến những công trình nghiên cứu sâu sắc của Hoài Thanh, Xuân Diệu, của các nhà nghiên cứu Lê Đình Ky, Lê Trí Viễn,... *Truyện Kiều* đã được phân tích trên nhiều bình diện và đáng quý khi tuyệt tác này của đại thi hào Nguyễn Du đã đóng góp vào sự phát triển đời sống tình cảm của dân tộc.

Đấy là trường hợp của Nguyễn Du và cũng là của nhiều nhà văn, nhà thơ tiêu biểu khác mà trước hết phải kể đến Nguyễn Trãi. Ông là người anh hùng cứu quốc, nhà tư tưởng, nhà văn hoá, nhà thơ. Hậu thế đã tìm hiểu, nghiên cứu ông trên nhiều bình diện. Đinh Gia Khánh nghiên cứu quan điểm văn chương của Nguyễn Trãi ; Bùi Văn Nguyên, Nguyễn Huệ Chi tìm hiểu *Quân trung từ mệnh tập* – tập luận chiến quân sự và ngoại giao

rồi văn thơ chữ Hán, văn thơ quốc âm của ông cũng được nhiều nhà nghiên cứu khai thác. Đặc biệt *Bình Ngô đại cáo* được đánh giá cao qua nhiều bài viết từ Trần Văn Giàu, Vũ Khiêu đến Bùi Văn Nguyên. Sự nghiệp văn chương của Nguyễn Trãi là của một thời và của muôn đời. Những ý kiến đánh giá về ông qua các thời đại giúp cho người đọc hiểu được vị trí và sự đóng góp của ông cho văn hoá và văn học nước nhà.

Văn học thời trung đại còn khởi sắc ở chặng đường cuối với nhiều nhà văn tiêu biểu. Nguyễn Đình Chiểu là một ngôi sao, một tấm gương sáng trên cả hai phương diện đạo và đời. Nhà yêu nước lớn, nhà nho giữ đạo vẹn tròn, nhà văn giàu dũng khí và tài năng, người đã giữ gìn và đưa văn chương lên vị trí cao quý. Chúng ta có thể tìm thấy nhiều ý kiến sâu sắc của Phạm Văn Đồng và các nhà nghiên cứu khác về sự nghiệp văn thơ Nguyễn Đình Chiểu. Trong công lao chung nghiên cứu về tác giả thời kỳ trung đại phải kể đến những công trình của Đặng Thai Mai, Hoài Thanh, Lê Đình Kỵ, Trần Đình Hượu, Lê Trí Viễn, Đinh Gia Khánh, Bùi Văn Nguyên, Nguyễn Huệ Chi, Bùi Duy Tân, Nguyễn Lộc,... đặc biệt là Xuân Diệu. Ông tự đặt cho mình nhiệm vụ phải nói cho được cái hay, cái đẹp, hương vị cao quý trong văn thơ các danh nhân của mọi thời. Ông là người ngưỡng mộ thi hào dân tộc Nguyễn Du, "Bà chúa thơ Nôm" Hồ Xuân Hương, ca ngợi Nguyễn Khuyến, nhà thơ của "dân tình làng cảnh", cảm thương cái tài, cái phận với tiếng cười ra nước mắt của Tú Xương.

Bước sang thời kỳ hiện đại, cánh cửa lịch sử mở dần từ đầu thế kỷ XX và chỉ sau hai thập kỷ lịch sử văn học đã bước vào thời kỳ Phục hưng với phong trào Thơ mới, Tự lực văn đoàn, trào lưu hiện thực phê phán và tiếp theo là hơn nửa thế kỷ văn học cách mạng. Nguyễn Ái Quốc – Hồ Chí Minh là tác giả lớn mở đầu cho nền văn học cách mạng. Sự nghiệp của Người bao gồm nhiều phạm vi : thơ ca, truyện ký, văn chính luận và ở lĩnh vực nào cũng nổi lên những tác phẩm tiêu biểu. Sự nghiệp văn thơ Hồ Chí Minh là niềm hứng thú của nhiều nhà nghiên cứu khoa học Việt Nam cũng như thế giới và chúng ta đã có một khối lượng tư liệu phong phú về nội dung tư tưởng cũng như nghệ thuật biểu hiện trong sáng tác của Người. Các tác giả Đặng Thai Mai, Trần Huy Liệu, Phạm Huy Thông, Hoài Thanh,... các nhà thơ Xuân Diệu, Chế Lan Viên,... đều có nhiều bài viết hay về văn thơ Hồ Chí Minh.